

Egy sorvadó könyvtár

— Nincs hely! Sem a folyóirat olvasóban, sem a könyvolvasóban nincs hely!

A tudás- és ismeretszomjas látogatót leggyakrabban ezzel fogadják a „Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet”, vagy röviden a *Technológiai Könyvtárban*, amely az ország egyetlen ipari és műszaki szakkönyvtára és egyben a főváros harmadik leglátogatottabb közkönyvtára.

A Technológiai Intézet József körútra nevezett egyetlen magyteremben van a könyvtár olvasója és egyben könyvtárosi irodahelyisége. *Osszesen 96 ülőhelye van.* Elöl a folyóiratolvasó, külön asztalokon csoportosítva a vegyészet, külön az elektromosipar, külön az építészeti, stb. szaklapjai. 340 szakfolyóirat jár a könyvtárba, a magyarnyelvűeket nagyrészt megkapják tiszteletpéldányként, de a 340 folyóirat közül 140 külföldi, amelyeknek előfizetése evenként 4500 pengőbe kerül.

Az olvasóterem legnagyobb részét a folyóiratolvasók asztalai foglalják el. Hátul vannak a könyvolvasók számára fönntartott helyek.

Az olvasóterem állandóan zsúfolt. Statisztikai adatok bizonyítják, hogy a könyvtár látogatóinak száma az utóbbi évben már naponta 121 fölé emelkedett. *Kilenevenhat ülőhellyel nem lehet ezt a forgalmat lebonyolítani*, annál is inkább, mert aki odamegy, az nem rövid szórakozást keres, hanem komoly szakkérdések iránt érdeklődik, ami hosszas elmélyedést igényel.

Szakk munkások a könyvtárban

Minden közkönyvtárnak megvan a maga különleges olvasótábor, amely az első pillanatra föltűnik a látogatóknak. Az egyetemi könyvtár és a Nemzeti Múzeum könyvtárában többnyire diákok és diáklányok ülnek, a Városi Könyvtár olvasótermében a különböző intellektuális rétegeket lehet megtalálni, férfiakat és nőket vegyesen. Itt a technológiai könyvtárban egész más az olvasótábor. Ami itt legelőször föltűnik, az az, hogy alig vannak nők. A másik sajátosság, ami érdekes hangulatot ad ennek a könyvtárnak, hogy látogatói legnagyobb részét *szakk munkások és műszaki emberek, mérnökök.* A könyvtár kimutatása szerint 1933-ban az olvasók foglalkozás szerint így osztották meg:

Okleveles mérnök	---	9741
Egyéb műszaki	---	4636
Szakk munkás, kisiparos	---	5305
Főiskolai hallgató	---	3021
Tanuló	---	2058
Tisztviselő	---	3578
Gyáros	---	196
Földműves	---	178
Kereskedő	---	1001
Egyéb értelmi	---	726
Ismeretlen	---	2212
Osszesen	---	33.152

Az elmúlt évben tehát 33.152 látogatója volt a könyvtárnak, ami csaknem példanélküli rohamos fejlődés, ha figyelembe vesszük, hogy *1927-ben még csak 10.187 és még 1930-ban is csak 22.767 volt a látogatók száma.*

Ennek a rohamos fejlődésnek többféle oka van. Elsősorban természetesen az általános elszegényedésben és a könyvárak drágaságában kell keresni az okot. A könyvek ára két és félszeresére emelkedett, valamirevaló könyv ára 10 pengőnél kezdődik. Ma már mindig kevesebben és kevesebben lesznek azok, akik meg tudják venni ezeket a könyveket és ezért *mindig többen és többen szorulódnak rá a közkönyvtárak könyveire.* De

nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy az ipar fejlődésével a műszaki ismeretek kibővítése mind több és több ember számára életszükséglet, akik mind oda mennek.

De hová is menjen az a több-ezernyi mérnök, ipari vagy műszaki tisztviselő és szakmunkás, kihez forduljanak azok, akiknek munkájukhoz vagy tanulmányaikhoz újabb és újabb szakkönyvekre és szaklapokra van szükségük? Hiszen *ma már a gyárak sem szerzik be a szakmájuk körébe vágó legújabb kutatásukat tárgyaló könyveket.* Nagy gyárak mérnökei mennek a technológiai könyvtárba, hogy a legújabb külföldi munkákkal megismerkedjenek.

A mostoha minisztérium

Igen ám! De amilyen rohamosan emelkedik a könyvtár olvasóinak a száma, amilyen mértékben válik mindig nagyobb és nagyobb tömegek számára nélkülözhetelenné ez a könyvtár, *olyan mértékben hanyagolja el a kereskedelemügyi kormányzat ezt a fontos szervét és szinte példátlan közömbösséggel és nemtörődömséggel engedi elszorvadni.*

Ma már ebben a fontos intézményben nemcsak ülőhelyhez nem juthat az ember, hanem mind sürribben fordul elő, hogy a könyvkérő lapra azt a választ adják:

— Sajnáljuk, nincs meg!

A technológiai könyvtár nem tudja ma már kielégíteni az olvasók igényeit, *két év óta nem tudja beszerezni az újabb műszaki könyveket és a magyar mérnöki kar, a szakk munkások és a tanulmányait folytatni akaró diákok lassanként elmaradnak attól a fejlődéstől és annak a fejlődésnek a megismerésétől, amelyet a technika és a műszaki tudományok az utóbbi években csaknem óriási léptekkel tettek meg.* A technológiai könyvtárnak nincs pénze új könyvek beszerzésére, mert *az aránylag jelentéktelen évi 20.000 pengős állami költséghozzájárulást két évvel előltt egyharmadára szorították le.*

Iskolapéldája ez a helytelen takarékoságnak. *Valóságos kultúrbotrány, hogy egy 1150 milliós költségvetésben ne tudjanak 20.000 pengőt szorítani annak az intézménynek a fönntartására és fejlesztésére, amely éppen a gyakorlati tudományok megismerésének, az iparfejlesztésnek, a mérnökök, szakk munkások és iparosok ön- és továbbképzésének, valamint szaktájékoztatásának egyetlen helye.*

A „Kívánati könyv”

Itt fekszik előttünk a „Kívánati könyv”, amelybe a látogatók beírják kívánságukat és amely mellé a könyvtáros lelkiismeretesen bejegyzí a választ, az elintézet. Régebben a legtöbb kívánság mellé ezt a szót jegyezte: *„Beszereztük”,* ma csak ennyit ír: *„Előjegyeztük!”* Pedig mennyi, mennyi kívánság van ebben a könyvben és mennyi tudásvágyat fojt el ez a szó: *„Előjegyeztük!”*

N. I. gimnáziumi tanuló egy német rádiótechnikai könyv beszerzését kéri, K. S. tanár mintalapokat kér az iparos tanonciskolák szabaddéki rajztanításához, G. Gy. technikus a fényképezés egyik szakkönyvét keresi, dr. K. tanár a textilipari új gépeket tárgyaló könyvek beszerzését sürgeti, dr. T. Sz. cégvezető fényképezési szaklapokat kér, H. I. elektrotechnikus a rövidhullámú vevőkről és adókról szeretne olvasni, S. V. textilfestő a műslyemfestésről szóló szakkönyv beszerzését szeretné és egész sora van a faipari, a csokoládéipari, a ve-

gyészeti stb. szakkönyveket kérőknek, van, aki a Martin-kemencéről, van, aki az elektróncsővekre szeretne olvasni és föltüntetni a idevonatkozó legújabbban megjelent könyvek címét. És mellette mindennél a fájdalmas, a kegyetlen megjegyzés: *„Előjegyeztük!”*

Vannak természetesen kedves naiv bejegyzések is. S. E. magán tisztviselő *„tisztelettel kéri Vercs Gyula technikai vonatkozású könyveinek beszerzését”.* Viszont W. R. a következő megható sorokat írta be: *„Tisztelettel kérem „A felkelő nap országából” című könyvhöz hasonló könyvek beszerzését. Nagyon kérem a mindig oly kedves és előzékeny könyvtáros urat, hogy részemre tegye lehetővé a fönti kérelem teljesülését és ha lehet, bocsásson rendelkezésemre a saját (?) könyvtárából is. Nagyon fogok vigyázni rá.”*

Tessék áldozatokat hozni!

A technológiai könyvtár mai könyvvállománya 45.000 kötet. *Háromszor ennyinek kellene lennie!* És meg kellene kétszerezni az olvasóterem ülőhelyeinek a számát is. Erre is volna lehetőség. A Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet legszébb és legnagyobb termét az Iparművészeti Társulat foglalja le időszaki kiállításával. *Az Iparművészeti Társulat megtalálhatná megfelelő kiállítóhelyiségét az arra hivatott Iparművészeti Múzeumban is és ebben az esetben fölszabadulna ez a nagy terem a könyvtár számára.*

De elengedhetetlenül szükséges, hogy végre a kereskedelemügyi minisztérium is nagyobb szeretettel gondoljon erre a könyvtárra. Most tárgyalják a parlamentben a költségvetést. Még mód van arra, hogy a jelentéktelen 20.000 pengő beállításával a mérnökök, a műszaki emberek és szakk munkások tízezreinek lehetővé tegyék, hogy továbbképezhessék magukat.

De ugyanekkor kötelességei vannak ezzel a könyvtárral szemben az iparnak is. Kivált azoknak az iparágaknak, amelyek állami védelemben részesülnek. Ezeknek az iparoknak is elengedhetetlenül fontos egy ilyen műszaki könyvtár fönntartása és fejlesztése. *Tessék áldozatokat hozni!* Megéri! Hiszen végeredményben az ipar látja hasznát, ha megfelelően képzett mérnökök vannak. És az ország. Mert ez az igazi nemzetvédelem!

Szélpál Árpád